Mapes de Patrimoni Cultural

Diputació Barcelona

Sant Pau de Pinós

Santa Maria de Merlès

Ubicació

Comarca:	Berguedà
Lloc/Adreça:	Sector sud del terme municipal
Emplaçament	A 200 metres de la carretera BV-4401, punt quilomètric 13'250.

Coordenades:

Latitud:	41.97063
Longitud:	1.95584
UTM Est (X):	413485
UTM Nord (Y):	4647043

Classificació

Número de fitxa	08255 - 9
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Edifici
Estil / època:	Medieval Romànic Modern Barroc
Segle	XII-XVII
Estat de conservació	Bo
Protecció	Inexistent
Número inventari	Sí, IPA. 3623
Generalitat i altres inventaris	
Accés	Fàcil
Ús actual:	Religiós
Titularitat	Privada
Titular:	Bisbat de Vic. c. Santa Maria, 1. 08500. Vic
Autoria de la fitxa	Jordi Compte i Marta Homs
Data de registre de la fitxa:	dv., 05/10/2007 - 02:00

Descripció

L'església de Sant Pau de Pinós es troba situada prop de la carretera que porta de Prats de Lluçanès a Navàs, just en el punt on la carretera comença el desnivell cap a la vall del Llobregat.
L'església tot i conservar alguns elements de la construcció romànica ha estat molt transformada a causa d'un conjunt de reformes sofertes al llarg de la seva història, les quals l'han desfigurat notablement.
L'església és de planta rectangular té teulada de doble vessant amb aigües a les façanes laterals i està construïda amb murs de maçoneria de pedra amb cantonades diferenciades. Entre alguns dels elements més interessants que han pervingut de l'edifici primitiu hi ha un tros de la nau i l'absis. Aquest, situat a llevant, és semicircular i exhibeix un mur llis i auster, sense cap ornamentació. El seu aparell és de carreus grossos ben treballats i disposats ordenadament, a trencajunt, amb filades regulars. Al centre i a poca altura hi ha col·locada una finestra de doble esqueixada amb coronament d'arc de mig punt.
A la façana sud s'aixeca adossat el campanar de torre, de planta quadrada, on s'hi obren quatre ulls (un per costat). Les cantonades i la part superior que està formada per carreus ben treballats, es troba coronada per una coberta piramidal. En el campanar s'hi obren dues finestres alineades verticalment, emmarcades amb monòlits de pedra bisellada. En la superior hi ha la data inscrita de 18+56. La façana s'allarga en direcció a llevant, on s'hi obren dues petites finestres emmarcades amb monòlits de pedra, fins a unir-se amb l'antiga rectoria.
La façana oest presenta un portal central emmarcat amb brancals i llinda de pedra motllurada on hi ha la data inscrita de 1618, dues petites finestres d'arc rebaixat emmarcades amb maó i un òcul sota teulada.

Observacions:

L'estructura de l'església es troba ofegada per veïnes construccions modernes que dificulten poder admirar-la adequadament.

Història

L'església de Sant Pau de Pinós es trobava dins l'antic terme del castell de Merlès, a la part corresponent al comtat d'Osona-Manresa i del bisbat de Vic. Aviat adquirí funcions parroquials, que perdé per esdevenir sufragània, tot recuperant posteriorment la condició de parròquia fins a l'actualitat.
El lloc de Pinós apareix documentat l'any 893 en l'acta de consagració de Santa Maria de Merlès; en la descripció del terme parroquial diu que aquest passa per la serra que ve de Pinós (Pinoso). L'església de Sant Pau de Pinós apareix esmentada l'any 959 en la donació que féu l'ardiaca Ausemon a Sant Pere de Vic, d'un alou situat al comtat de Manresa, al castell de Gaià; els béns afrontaven amb una vinya de Sant Pau que únicament pot correspondre a Sant Pau de Pinós, que és l'única església propera amb aquesta advocació.
En una data compresa entre 1025 i 1050 apareix la parròquia en unes llistes del bisbat de Vic amb tot el nom: Sancti Pauli de Pinos. L'església conservava la condició de parròquia abans de l'any 1154, però posteriorment la perdé, entre aquesta data i el 1331, quan el bisbe Galceran Sacosta de Vic visità les parròquies d'aquesta zona. Segurament quedà vinculada com a sufragània a Sant Martí de Merlès. En aquesta situació es trobava quan el bisbe de Vic Pasqual la visità.
Arran d'una reestructuració parroquial, l'any 1878, l'església fou erigida en parròquia independent a la qual fou adscrita l'església de Santa Maria de Pinós o de Ginebret i la de Sant Amanç de Pedrós, aquesta un xic més tard.

Bibliografia

AADD (1984). Catalunya Romànica. Berguedà. Volum XII. Enciclopèdia Catalana, S.A.
AADD (1995). Gran Geografia Comarcal de Catalunya. Bages, Berguedà i Solsonès. Enciclopèdia

Catalana, S.A.
AADD (1994). Inventari de Patrimoni Arquitectònic de Catalunya. El Berguedà. Generalitat de Catalunya, Departament de Cultura.
BURON, Vicenç (1977). Esglésies romàniques catalanes. Guia. Artestudi Edicions.
FONT, Dani (1992). Resum històric de les parròquies de l'arxiprestat del Lluçanès. (inèdit).
GAVIN, Josep M (1985). Inventari d'esglésies. Berguedà. Edita Arxiu Gavín.
VIGUÉ, Jordi i BASTARDES, Albert (1978). El Berguedà, monuments de la Catalunya Romànica, 1. Artestudi Edicions.
Inventari de Patrimoni Arquitectònic de Catalunya. Santa Maria de Merlès. Àrea de Coneixement i Recerca, Departament de Cultura, Generalitat de Catalunya, revisat el maig de 2007.

